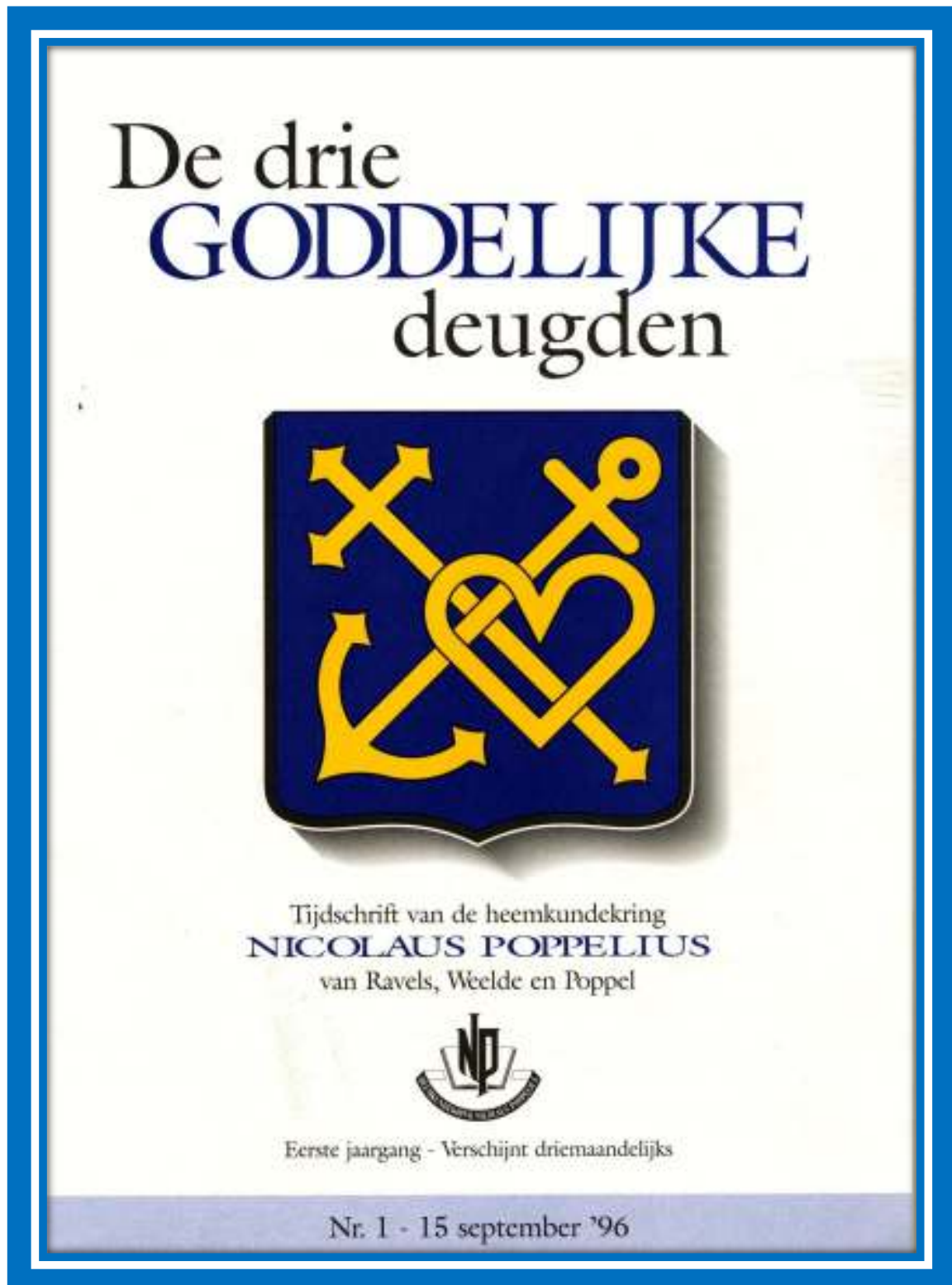

De Drie Goddelijke Deugden

Ravels Weelde Poppel

Tijdschrift van Heemkunde- en Erfgoedvereniging Nicolaus Poppelius vzw

Jaargang 21, nr: 81: September 2016

Inhoud

Voorwoord.....	1
Lief en leed	2
Het vierde half jaar van “Den Grooten Oorlog”	2
Voorbije Activiteiten.....	15
Winnaar Heemkunde Quiz 2016	18
Bedanking Marc Van Gorp.....	18
Kroniek Rooversdijk doet veel stof opwaaien.....	19

Lidmaatschap

Voor 20 euro bent u lid van onze Heemkunde- en Erfgoedvereniging.

Ere-lid kunt u zijn voor een jaarbijdrage van 30 euro.

(Onze vereniging kent enkel het systeem van gezinslidmaatschap.)

U ontvangt 4 x per jaar een nummer van tijdschrift “De Drie Goddelijke Deugden”.

Ook hebben leden en hun gezin steeds gratis toegang tot Heemkundemuseum “ Het Kaske” te Poppel.

Tevens kan er aan de meeste activiteiten van onze vereniging gratis worden deelgenomen.

Opzegging van het lidmaatschap kan jaarlijks kenbaar gemaakt worden voor 1 december.

Voorradige publicaties

Steeds op aanvraag te bekomen. Zie contactgegevens.

Afbeelding voorblad: Het voorblad van de eerste editie van het tijdschrift “De Drie Goddelijke Deugden”.

Foto’s achterblad: Foto’s van de leden van de eerste redactieraad van het tijdschrift “DDGD”, in alfabetische volgorde.

Voorwoord

Beste lezer, zet u even schrap,
want dit tijdschrift met als volgnummer 81 zou bij u een belletje moeten laten rinkelen!
Als u weet dat we vier tijdschriften per jaar uitgeven dan betekent dit dat het TWINTIG JAAR bestaat.

Op het schutblad ziet u de eerste pagina van de omslag van het eerste tijdschrift “De Drie Goddelijke Deugden”. Hoe is het zover kunnen komen? De ouderen onder ons herinneren zich nog wel dat onze vereniging in 1977 het levenslicht zag. In het pre-tijdschrifttijdperk verschenen er regelmatig artikels in het “Berichtenblad”. Maar na vele succesvolle publicaties van verschillende boeken over onze gemeente had men de smaak te pakken en werd er geopperd om met een driemaandelijks tijdschrift op de proppen te komen.

Om de woorden van onze toenmalige voorzitter Laurent Woestenburg aan te halen in het voorwoord van tijdschrift nr. 1 (september 1996): *“Een tijdschrift uitgeven vergt moed en doorzettingsvermogen, maar ook een flinke dosis overgave. Je stopt er zoveel mooie uren van je schaarse tijd in en moet dan nog wachten of je op gejuich dan wel op meewarig medeleven wordt onthaald. Juichen hoeft je niet te doen, beste lezer, maar je mening zeggen wel, natuurlijk. Want als wij het niet goed doen dan moeten wij dat in de kortste keren van je vernemen. Wij wensen namelijk een tijdschrift te brengen, dat heel veel van je weetgierigheid bevredigt”*. Als u dit voorwoord verder wil lezen kan u op onze website: www.nicolaus-poppeli.us.be bij publicaties tijdschrift nummer 1 aanklikken.

Ontelbare hersenspinsels, verhaaltjes, interviews, artikels, stambomen, familieverhalen, enzoverder zijn er bijeen gewrocht door al evenveel auteurs. Tijdens redactievergaderingen werden de onderwerpen samengesmeed. En wie we vooral niet mogen vergeten zijn al de redactiesecretarissen die bij nacht en ontij met de nodige potten koffie het “boekje”, dat u elke drie maanden in de brievenbus gestopt krijgt, verder samenstelden en opmaakten. In het begin was dat nog “analoog” (dus veel type – en plakwerk) later digitaal (veel type – en plakwerk op de computer). Aanvankelijk begon het allemaal heel bescheiden in zwart-wit en tegenwoordig sedert een vijftal jaren in kleuren.

Ik wil bij dit twintig jarig lustrum vooral al de mensen die hebben meegewerkt aan “De Drie Goddelijke Deugden” bedanken voor de onbaatzuchtige inzet waarmee zij zich al die jaren hebben gegeven. Dit alles vooral door hun moed en doorzettingsvermogen!

Laurent besloot zijn voorwoord in het eerste nummer als volgt: *“O ja, op een schip is plaats voor veel matrozen. Voel jij ook de schrijfkriebels in je opkomen, of heb je een sprankelend verhaaltje uit de overlevering of... of..., neem dan meteen contact met de redactie op. Er is ook plaats voor jou op de boot.”*

Laat ons schip “De Drie Goddelijke Deugden” de komende twintig jaren een behouden koers varen!

Luc Andries, voorzitter

Lief en leed

Graag feliciteren wij met hun diamanten bruiloft:

De heer en mevrouw Hermans-Kolen te Weelde op 5 juni 2016

Graag feliciteren wij met hun gouden bruiloft:

De heer en mevrouw Gijsemans-Heykants te Weelde op 9 juli 2016

Onze deelneming betuigen wij bij het overlijden van:

Gusta Keustermans, overleden in juni 2016

Staf Bijns, overleden op 30 juli 2016

*Om zeker te zijn dat we niemand vergeten te vermelden, vragen wij u ons op de hoogte te brengen via één van de bestuursleden,
e-mail of briefje aan: Nicolaus Poppelius, Dorp 64, 2382 Ravels-Poppel*

Het vierde half jaar van “Den Grooten Oorlog”

Door: Luc Andries

In tijdschrift 79 zijn we geëindigd met de strenge reisvoorwaarden naar Nederland voor bijvoorbeeld Turnhoutse zakenlui die in de papier – en drukkerijsector werken. De passage van de grens in het station van Weelde-Station is geen peulenschil!

Februari 1916 zijn we ondertussen. Elke week gebeuren er tegenwoordig **grote troepenbewegingen** in Ravels en het Turnhoutse. Alle verkeer inclusief de tramlijn Poppel-Turnhout wordt verboden en stilgelegd. Er heerst **verscherpt toezicht**. Het is ook verboden om de Ravelse brug over te steken voor een hele tijd. Ravels-Weelde-Poppel worden afgesneden van het bezette België en de dorpen bevinden zich tussen de “Dodendraad” aan het kanaal te Ravels en de Nederlandse grens waar de Duitsers en de Nederlanders patrouilleren. Als men dan toch het binnenland mag bereizen en bijvoorbeeld met de tram van Turnhout naar Antwerpen spoort, wordt men zeker vijf maal gecontroleerd en zorgt men dat zijn “papieren” bij heeft en in orde zijn. Zo niet volgen er boetes en eventueel gevangenisstraf.

Op één februari 1916 slaat het noodlot weer toe aan de elektrische draadversperring te Weelde-Station. Een jongeman van amper 17 jaar, genaamd Dufressange wonende Anspachlaan te Brussel wordt geëlectrocuteerd. Hij zou het Belgisch leger in Frankrijk willen vervoegen via Nederland en Engeland om te dienen voor het vaderland.

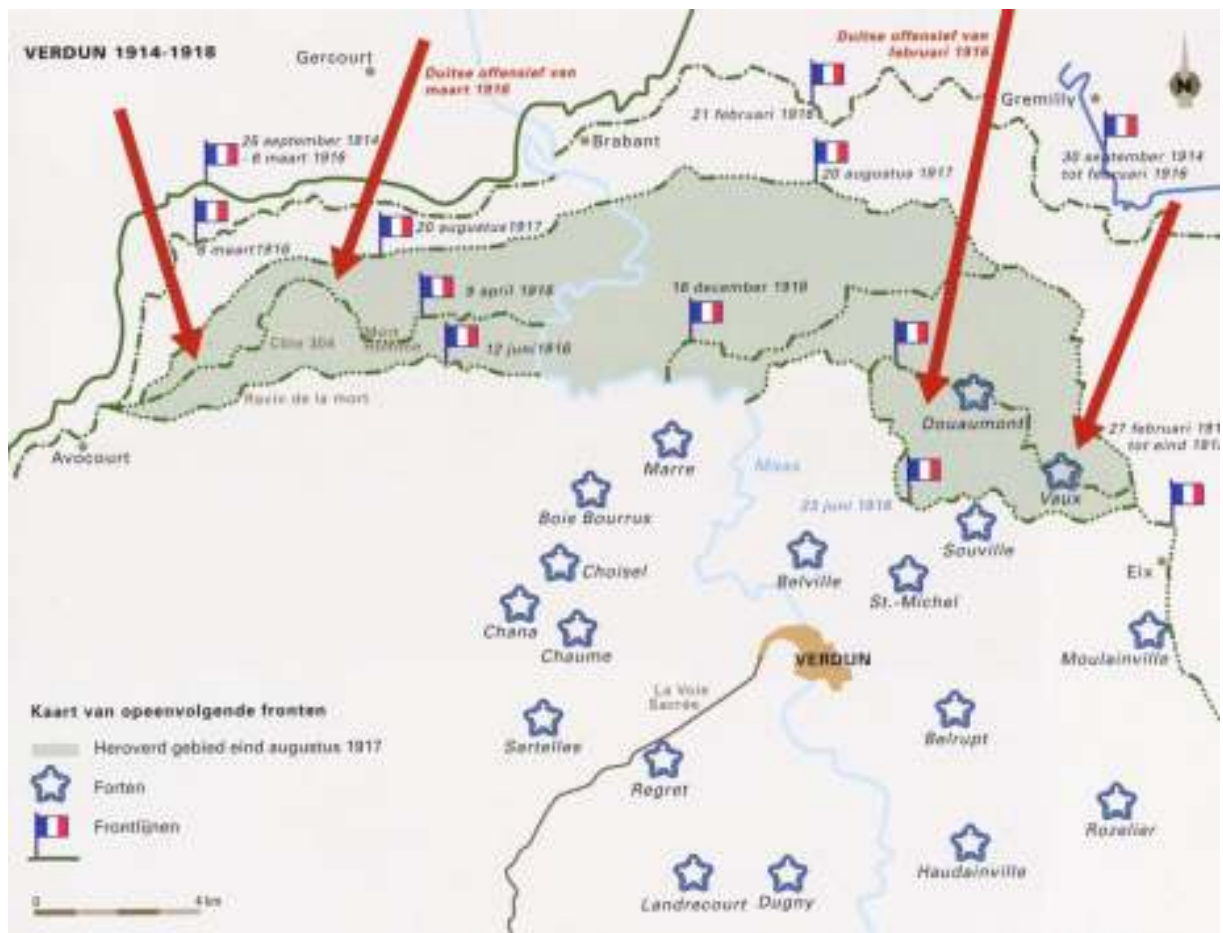

Om een of andere reden beslissen de bezetters om de parochianen van Weelde-Station en Zondereigen te verhinderen om **zondag zes februari** ter kerke te gaan.

Op 10 februari wordt er een plakkaat uitgehangen aan de stad – en gemeentehuizen. Het vermeldt dat eenieder wie een sabotagedaad pleegt zoals op de spoorwegen, telefoon en telegraaf ter dood zal worden veroordeeld! Bij onbekendheid wordt de stad of gemeente gestraft.

De Duitsers blijven hartje winter verder opeisingen doen van onder andere: vee, paarden, hooi, stro, graan, veevoeder, aardappelen, boter, uien, koffie, thee, rubber en andere noodzakelijkheden die de Duitse troepen aan het front en in het bezette België nodig hebben. Verder wordt er nog met veel ijver gezocht naar notenbomen om met dat hout nieuwe geweerkolven te kunnen maken. De bevolking zwoegt en heeft het moeilijk in deze barre tijd.

Februari 1916 beginnen de gevechten om Verdun die tot december 1916 duren. Het is de bekende zinloze slag om Verdun. De Duitsers proberen door te breken in Verdun (F). Deze gevechten zijn een echte oorlog binnen de oorlog. Zij illustreert de al eeuwigdurende vete tussen de Fransen en de Duitsers. Het sleept in totaal 300 dagen aan en de gevechten zijn ongekend en onmenselijk. Daarom staat deze slag in het Franse collectieve geheugen symbool voor de Eerste Wereldoorlog!

Franse troepen langs de Voie Sacrée, de legendarische weg tussen Bar-le-Duc en Verdun, waarlangs meer dan 3500 vrachtwagens per dag reden om Verdun vanuit het vrije Frans hinterland te bevoorraden.

Langsheen de hedendaagse Voie Sacrée komt men deze herinneringswegwijzers tegen.

Verder wordt in februari een verbintenis afgesloten tussen Frankrijk, Groot Brittanië en Rusland: de Verklaring van Sainte-Adresse. Deze verbintenis tussen Frankrijk, Groot-Brittanië en Rusland verklaart de oorlog niet te zullen beëindigen zonder dat België zijn politieke en economische onafhankelijkheid heeft teruggewonnen.

Hoe moet wij deze verklaring in de Belgische geschiedenis plaatsen? Zoals we weten is onze Belgische regering zonder het Belgische parlement “gevlucht” naar Sainte-Adresse, een kustplaats kort bij de Franse havenstad Le Havre. Onze koning en koningin zijn plichtsbewust in De Panne, een nog onbezet stukje België achter het front, gebleven. Vandaar trachten zij het Belgische leger en volk te ondersteunen en te helpen. Albert I ziet dagelijks de slachting van de soldaten met lede ogen aan en broedt op een plan om een afzonderlijke vrede te sluiten met de Duitsers. Reeds in november 1915 waren er contacten tussen het Belgisch koninklijk hof en de Duitsers. De koning zond zijn vertrouweling Emile Waxweiler naar Zürich om daar in het grootste geheim besprekingen te voeren met graaf Törring (gezant van de Duitsers en schoonbroer van koning Albert I). Er waren enkele contacten tussen deze diplomaten maar de Belgische regering in Sainte-Adresse kreeg er lucht van en besloot daarom samen met de drie andere grootmachten tot deze verklaring. De koning wordt zo buitenspel gezet. U moet ook weten dat België toen nog een economische grootmacht was door zijn kolonie Congo en dat de Engelsen en andere landen maar al te graag Congo zouden inpalmen.

Eerste Minister Charles de Brocqueville (afkomstig uit Postel) staat derde van rechts

De Panne, v.l.n.r.: De koninklijke villa, de generale staf en de koninklijke garde.

Hier bij ons worden er op 22 februari 1916 drie Duitse soldaten en één feldwebel gearresteerd voor hulp aan smokkelaars. De Duitsers helpen de smokkelende collaborateurs met passage van de Nederlandse grens en de Dodendraad. De smokkelaars kopen in Nederland BUKVET voor één gulden (huidige waarde in € is 8.30) per kilogram en verkopen het verder aan de Duitse overheid voor twaalf frank de kilogram (uurloon Belgische arbeider in 1914 is 0.38 frank-in 1919 is dat 1.00 frank). Bij deze transacties waren de vier gearresteerde Duitsers telkens betrokken en houden er een schone zakcent aan over. Bukvet was een merknaam van de Plantenboterfabriek gevestigd te Amsterdam. B.U.K. betekent "Bereid Uit Klapper" (klapper is kokosnoot). Het vervangt de schaars geworden dierlijke vetten en werd tijdens de oorlog in grote hoeveelheden gesmokkeld naar België en Duitsland. Vanuit Nederland wordt het dus ook gesmokkeld naar Duistland omdat Nederland officieel neutraal is. Dus officiële handel met Duitsland kan niet en daarom wordt het B.U.K. gesmokkeld. Na de oorlog zijn er in Nederland driemaal zoveel miljonairs.

Deze nieuwe rijken hebben de bijnaam “OW-er” of oorlogswinstmakers. Naar Duitsland smokkelt men vooral rubber, koper en bukvet. Richting België is het vooral petroleum, benzine, bloem, bukvet, zeep, kaarsen, koffie en rijst.

Op 24 februari verordent men dat stro niet meer als strooisel mag gebruikt worden. Stro is vanaf nu veevoeder. Wat kwam er dan in de plaats van dat stro? In de krant Het Volk van zaterdag 13 mei 1916 kon men het volgende lezen: *“Jonge scheuten van bomen en struiken moeten afgesneden, in bundelkes gebonden en gedroogd worden ten einde ze als paardenvoeder te gebruiken. Gedroogd moeten ze versneden en vermengd worden met haver. Elke gemeente moet een lijst opgeven van de bundelmakers. Men mag tot uiterlijk 25 juni afsnijden. Volgende bomen en struiken komen in aanmerking: populieren, ahornbomen, essen, elzen, linden, wilgen, accasias, berken, beuken, hazelnoten, moerbeibomen, olmen en vuilbomen. Men moet erop toekijken dat de bladeren geen ziekteverschijnselen vertonen”.*

Bij het einde van de winter in maart 1916 wordt het nijpend met de aardappel - en meelvoorraad. De Amerikanen die nog altijd neutraal zijn in deze oorlog verzenden grote hoeveelheden meel naar Europa.

Een nieuwe pesterij van de Duitsers komt er op 22 april 1916. Herbergiers, hotels en particulieren moeten van hun gasten de nodige documenten of “vreemdelingenbewijzen” kunnen voorleggen. Verder worden mensen die in het bezit zijn van fondsen, papierwaarden en coupons van landen in oorlog met Duitsland niet meer uitbetaald. Diegenen die Duitse stukken hebben van voor de oorlog worden wel vergoed.

De volgende Duitse frats volgt in mei 1916. Zoals we al weten uit de vorige tijdschriften hebben de Duitsers bij het begin van de oorlog onze tijd verandert naar de Duitse tijd die één uur voorloopt op de Belgische (Duitse tijd = Belgische + 1 uur) en wordt door de Belgen het “Torenuur” geheten. Maar vanaf nu krijgen wij nog de Duitse zomertijd bovenop. Dit is twee uur later dan de vooroorlogse Belgische tijd. (n.v.r.d.: Deze zomertijd passen wij nu toe sedert de “Petroleumcrisis” in 1974 vanaf het laatste weekeinde van maart). Maar de maatregel toen heeft tot gevolg dat scholen, banken en bedrijven deze Duitse zomertijd moeten toepassen. De Belgen reageren hier zeer verscheiden op. Sommigen passen het correct toe, anderen houden aan het “Torenuur” vast en nog anderen houden zich aan de vooroorlogse Belgische tijdsberekening. Het gevolg is dat er in veel gezinnen niet meer samen gegeten wordt. Na één maand ondervindt de bezetter dat de Belgen niet meedoen en het nieuwe uur dus geen succes is. De vooroorlogse Duitse tijd of “Torenuur” wordt terug ingevoerd.

8 mei 1916 is voor Fanny Dickens, lerares aan de kantscholen van Ravels en Baarle-Hertog, geen gelukkige dag. Zij kan door haar gependel tussen Turnhout – Ravels/Baarle-Hertog lange tijd brieven smokkelen die via het vrije Belgische postkantoor van Baarle-Hertog verzonden worden naar onze soldaten aan het front en vice versa. Ze wordt echter op 8 mei 1916 gearresteerd en schuldig bevonden aan het smokkelen van post. Ze wordt veroordeeld tot 15 jaar dwangarbeid te Siegburg (D). Na enige tijd wordt zij daar besmet door de TBC-bacterie en wordt overgebracht naar een sanatorium te Jumet bij Charleroi.

Sanatorium te Jumet bij Charleroi.

Op 15 mei 1916 sneuvelt de Ravelse korporaal Joseph Nuyts in dienst van het 7de Linie 2/2 te Steenstraete.

De gebroeders Nuyts met Joseph Albert

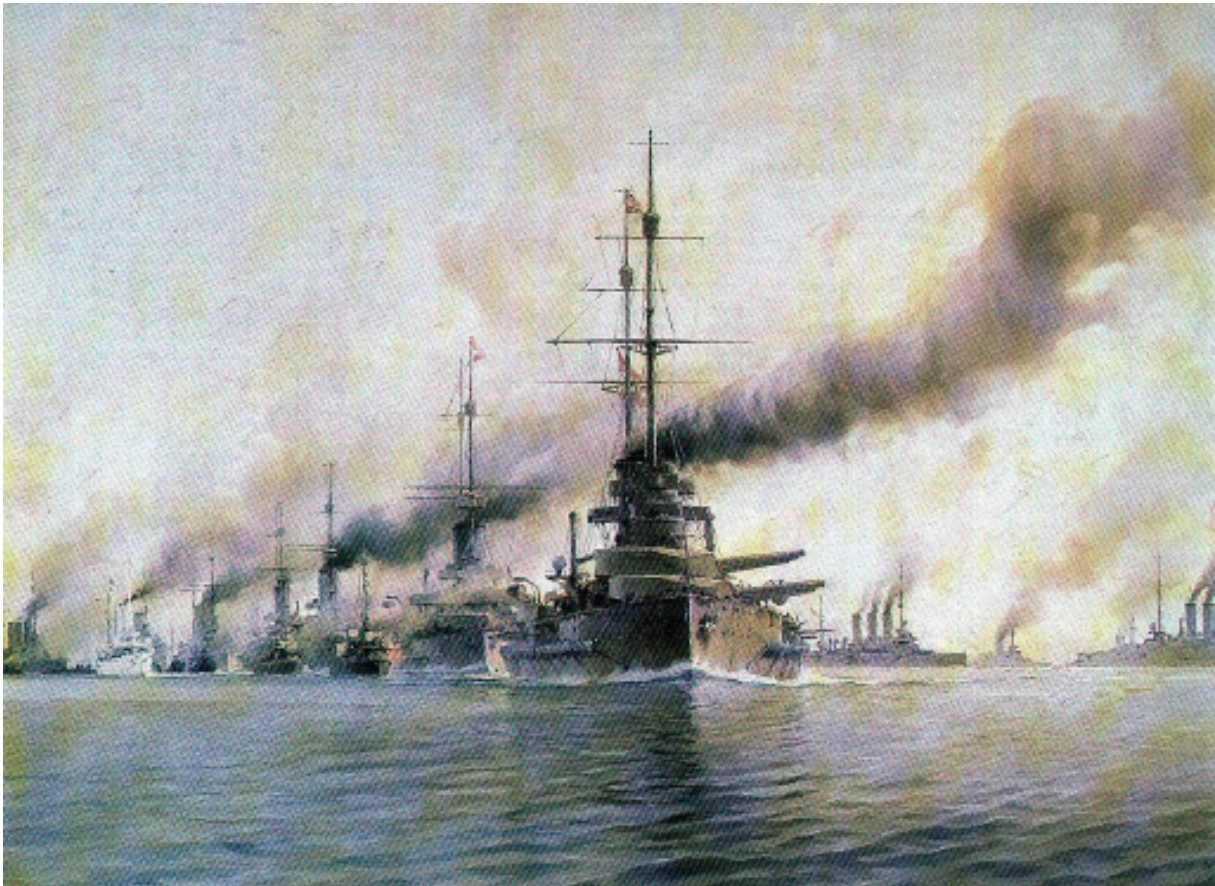
Joseph is geboren te Ravels op 17/10 1895. Zijn vader is Jan Karel Nuyts en moeder heet Joanna Maria Catharina Mathé. Hij is bij het begin van de oorlog bakkersknecht. Hij vervult vanaf 1 januari 1914, op 19-jarige leeftijd zijn militaire dienstplicht. Tijdens een beschieting wordt korporaal Nuyts getroffen door obusscherven en bezwijkt aan zijn verwondingen te Steenstraete.

Adolf Leemans uit Weelde wordt op 18 mei 1916 veroordeeld tot 10 jaar gevangenisstraf wegens spionage naar het Zeppelin luchtverkeer en troepenvervoer per trein.

27/05/1916: Een Duitse soldaat, Peter Offer, sterft in Weelde-Station achter het huidige Hotel-Café De Grens (in 1916 bewoond door familie Van den Eynde). Hij stond op wacht bij de burgerpoort die achter het café lag en terwijl hij een brief leest, wordt deze door een rukwind uit zijn handen gerukt. Met een stukje prikkeldraad probeert hij de brief van de Dodendraad los te krijgen. Ongelukkigerwijs raakt hij de stroomdraad. Zonder dit ongeluk zou hij 's anderendaags met verlof vertrokken zijn naar huis. Hij wordt eerst te Merksplas begraven en rust nu op het Duitse militaire kerkhof te Lommel (blok 31, graf nr.150).

Van 31 mei tot en met 1 juni 1916 wordt de eerste gigantische zeeslag van de moderne tijd tussen de Engelse en de Duitse vloot uitgevochten. De Duitsers zouden als ze deze slag winnen vrije doorgang hebben naar de Noordzee en de Atlantische Oceaan. Helaas voor hen behalen de Britten de overwinning. De balans van de zeeslag is onthutsend. De Britse verliezen (6094 man en 115.025 ton aan oorlogsschepen: 3 slagkruisers, 3 zware kruisers en 8 torpedobootjagers) zijn groter dan de Duitse (2551 man en 60.180 ton). De Duitsers hebben 3597 zware granaten afgevuurd, waarvan er 120 (3,33%) doel treffen; de Britten 4598 met 100 treffers (2,17%). Het gebulder van de enorme kanonnen is tot in Friesland (Noord-Nederland) hoorbaar.

In “Het Vlaamsche Nieuws” van 5 juni 1916 lezen we: *“De zeeslag bij Jutland is de grootste zeeslag van de wereldgeschiedenis, gelijk alles in dezen oorlog reusachtige afmetingen aanneemt en in ontzaglijkheid overtreft alles wat er op oorlogsgebied door de eeuwen heen gebeurde”*.

De Britse Grand Fleet bij het Skagerrak ter hoogte van Jutland bij Denemarken - Noorwegen

Op 31 mei 2016 is er een herdenking van de Slag bij Jutland, de grootste zeeslag van de Eerste Wereldoorlog. Precies honderd jaar geleden, op 31 mei en 1 juni 1916, vochten de Britse en Duitse marine voor de kust van Denemarken met zo'n 250 schepen tegen elkaar.

Prinses Anne (midden) is met haar echtgenoot Tim Laurence in Kirkwall op de Schotse Orkney-eilanden, waar in de St. Magnus kathedraal de manschappen worden herdacht die bij de zeeslag sneuvelden. Samen met de Duitse president Joachim Gauck (links) legt de prinses een krans voor de 8648 slachtoffers. (Op de achtergrond herkennen we de premiers van Engeland en Schotland).

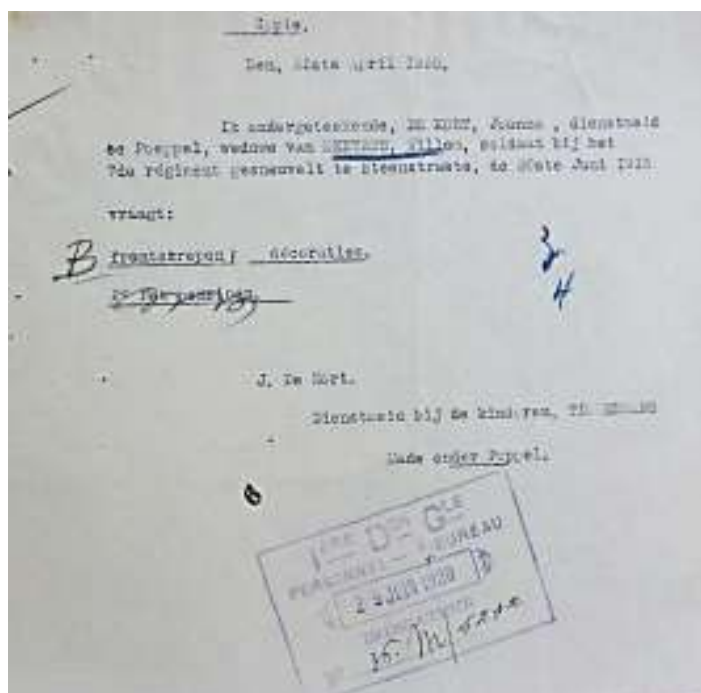
Ook in juni 1916 stoppen alle Belgische drukpersen omwille van de Duitse censuur.

We zien enkel nog gelegenheidsdagbladen met reclame verschijnen evenals Vlaamse dagbladen met Duitse ondersteuning. Verder zijn er dagelijks ingevoerde Duitsgezinde Nederlandse dagbladen en Vlaamse kranten met een activistische Duitsgezinde inslag beschikbaar. "De Belgische Standaard" die gedrukt wordt in het vrije België bij De Panne is vrij van Duitse censuur en niet van Belgische. Deze krant staat onder de strenge redactie van kapucijnermonnik Ildefons Peeters. De krant werd ondersteund door Vlaamsgezinden waaronder Frans Van Cauwelaert één van de bekendste is. Het opzet van deze krant is: "de Vlaamsgezinde soldaten op het rechte pad te houden". "De Belgische Standaard" vereenzelvigd zich met de volgende thematiek: "Vaderlandslievend, Vlaamsch en katholiek". Buiten deze onafhankelijke krant zijn er ook krantenredacties uitgeweken naar het buitenland. Zij zijn ook onderworpen aan de Belgische censuur.

Slecht nieuws te Poppel. Op 20 juni is Wilhelmus (Willem, Guillaume) Mertens gesneuveld te Steenstraete.

Guillaume dient bij het 7de Linieregiment. Willem is geboren te Weelde op 16 december 1891. Zijn vader is Jean Baptist Mertens van Nederlandse afkomst. Zijn moeder heet Adrienne Marie Peeters. Hij is getrouwd met Joanna De Kort. Bij zijn oproep wonen zij te Ravels. Zijn vrouw woont tijdens de oorlog als dienstmeid bij de kinderen Timmermans op Maarle 9 te Poppel. Na de oorlog is ze bij de familie Timmermans in dienst gebleven. Guillaume heeft ook deelgenomen aan de IJzergevechten van 17 tot 31 oktober 1914.

Aanvraag door de weduwe voor frontstrepes.

Wilhelmus (Guillaume) Mertens
(Stadsarchief Turnhout)

21/06/1916: reeds enkele dagen zijn er grote Duitse troepenbewegingen in onze gemeente wegens het bezoek van Gouverneur Generaal Von Bissing aan Turnhout. Hierdoor is de grensbewaking sterk verlaagd. De smokkelaars en grensgidsen hebben enkele dagen vrij spel aan de bijna onbewaakte grens met Nederland.

Troepenschouwing door Gouverneur Generaal Von Bissing op de Grote Markt van Turnhout
(Stadsarchief Turnhout)

1 juli 1916 begint de slag om de Somme. De eerste juli is de bloedigste dag uit de Eerste Wereldoorlog, 19240 Britten sterven deze dag aan de Somme. Deze eveneens zinloze strijd heeft de bedoeling om de Fransen bij Verdun te ontlasten door Frans/Britse aanvallen te beginnen aan de Somme tegen het Duitse leger. Voor het eerst (15/09/1916) worden hier door de Engelsen tanks ingezet. Deze gevechten eindigen op 30 november. Balans van deze veldslag: in 5 maanden tijd verliezen 420.000 Britten, 200.000 Fransen en 450.000 Duitsers het leven.

Het Britse monument op de heuvelkam bij Thiepval, waar vele Britten en Fransen het leven verloren.

Om de onmenselijkheid van de hele Eerste Wereldoorlog te schetsen, volgt hier in een brief aan zijn ouders een ooggetuigenverslag van Arthur Knaap. Hij is een Nederlander die te Parijs woonde bij de aanvang van de oorlog. Zoals meerdere buitenlandse jongeren in Frankrijk meldt hij zich bij het Vreemdelingenlegioen. Aldus neemt hij deel aan de Slag om de Somme. Niets kan deze eerste dag van de gevechten beter beschrijven dan deze beklijvende brief aan zijn ouders. Deze brieven zijn gebundeld in het boek: “Patria, brieven uit de loopgraven van de legionair Arthur Knaap,” uitgegeven bij Aspekt onder redactie van Jorge Groen.

Arthur Knaap als legionair in 1916 (©Aspekt).

Engelse tank in actie

De brief gaat als volgt:

"5 oktober 1916,

Lieve Ouders, Broers en Zusjes,

Ik heb geprobeerd eenige indrukken op te schrijven van het eerste gevecht en weet zelf niet, of ze de waarheid wel goed weêrgeven, ik was zoo bingoeng [Indisch = in de war].

Gedurende drie dagen en nachten reeds, duurde het ontzettende bombardement van de vijandelijke linie. De loopgraaf tegenover ons, in krijtgrond gegraven, kronkelde als een witte slang, zoo ver het oog zag. Het schijnt onmogelijk, dat menschen leven kunnen, waar tonnen staal en ijzer den grond omwoelen, en niettegenstaande alles wás er nog leven, en 's nachts verlichtten de Duitsche vuurpijlen den hemel, als noodsignalen.

De vijand was op zijn hoede, maar indien hij neergedrukt moest zijn door de geweldige ontploffingen, begon een zekere neergeslagenheid zich ook van ons meester te maken. De meest vroolijken verloren hun lach en hun spraakzaamheid, en wat men ook probeerde, altijd hoorde men het gebulder. Gedurende de weinige uren rust die wij in de onderaardsche kazematten doorbrachten, was het ons moeilijk den slaap te vatten, en onwillekeurig luisterde men naar de machtige, diepe, ernstige stem van het kanon. Soms ontplofte een vijandelijke granaat vlak bij ons, dan dreunde de grond sterker en de luchtverplaatsing deed de kaars flikkeren.

De beslissende morgen brak eindelijk aan. Wij wisten dat de aanval plaats moest hebben om 10 uur min 40 minuten, 10 uur bleef nog geheim. Iedereen was in de loopgraaf en wij bereidden ons voor tot den stormloop. Soms kijk ik naar den overkant door een schietgat. Van de prikkeldraadversperringen is schijnbaar niets meer over, en de loopgraaf zelf, lijkt me toe, is met den bodem geëffend.

Dan vernemen wij dat ons nog 25 minuten overblijven, omdat de eerste 'golf' zal stormen. Boven onze hoofden is het een voortdurend gesuis van de kleine granaten, en het blazend gezucht van de middelbare. Van tijd tot tijd gaat een groote voorbij, met het geratel van een locomotief. Ik heb het mécanisme van mijn geweer nog eens nagekeken, me rekenschap gegeven dat de bajonet goed bevestigd is, en mijn vingers beefden.

Ten allen koste beproevende mijn koelbloedigheid te bewaren, steek ik een sigaret op, maar na enige trekken word ik duizelig. Ik durf niet te spreken, uit angst mijn zenuwachtigheid te toonen. Mijn kameraden zijn trouwens in hetzelfde geval, onrustig, de oogen wijd open, als zagen ze iets ontzagwekkends. Sommigen bidden en ik benijd ze, één zag ik in een hoek gezakt, die stil weent. Een officier bijt zenuwachtig op zijn snor. Met beide handen omklem ik het geweer zoo stijf mogelijk. Mijn God, wat zijn de minuten lang!

Nu regent het; een kille, doordringende mistregen, die den krijtgrond in een oogwenk in een witte modder heeft veranderd. Het landschap is woestijnachtig, onbebouwde velden overal, nergens groen, een klein boschje links, is door het artillerievuur geheel vernietigd, eenige boomskeletten rekken ten hemel hun onbebladerde takken.

Eindelijk heb ik de geestelijke kracht niet meer, op te merken wat er om mij heen voorvalt. Tegen de verschansing geleund, kijk ik strak voor mij, aan niets denkende. De regen druipt me in den nek, ik bemerk het niet, en soms, - een reflexbeweging - sidder ik bij een sterker ontploffing. Iemand duwt me opzij om voorbij te gaan, geloof ik; ik kijk niet op, het is een onderofficier misschien. Ik weet niet hoe lang ik zoo heb gesuft, als een schril gefluit me wakker schudt.

Ik kijk over de verschansing: de granaten ontploffen nu verder, en de eerste golf vormt zich. De manschappen, gescheiden door eenige meters, een lange lijn van blauwe vlekken, hollen voorwaarts, zonder een kreet, zonder trompetgeschal, in de grootste stilte. Ze rennen, maar het komt me voor dat ze kruipen. Ik zou ze onmiddellijk willen naloopen en inhalen, want de versuftheid heeft plaats gemaakt voor een plotselinge excitatie, maar ik ben van de tweede golf.

Eenige minuten later is het onze beurt. Ik hijsch me op, val met het gezicht in de modder, sta op, glijd nog eens uit, alle angst is verdwenen. De eerste golf hypnotiseert mij, ik kan mijn oogen niet van haar afwenden, en voort gaan wij, als jonge dieven die men loslaat. De eersten hebben de vijandelijke loopgraaf bereikt, als plotseling boven onze hoofden, sst-boem, vliegen de shrapnells uiteen. Het gordijnvuur, te laat; wij zijn al voorbij. Maar ginder, rechts, hoor ik een regelmatig en onophoudelijk tak-tak-tak, in een razend tempo. Hier en daar vallen sommige blauwe vlekken, hoe langer hoe meer. Om mij heen slaan de kogels in den grond met een doffen slag,

en een beetje modder spat dan op. De mitrailleur schijnt onbereikbaar te zijn. Ik ben bij het ijzerdraad aangekomen, en wat mij van uit de verte geheel vernietigd toescheen, bestaat in werkelijkheid nog. Ik struikel, stap met moeite over allerhande paaltjes, en het angstzweet breekt me uit, want ik geloof dat tientallen mitrailleurs en geweren zich op mij richten, en mijn onhandige worsteling nooit zal eindigen. Als een blok laat ik me in de loopgraaf vallen. Wij hebben de opdracht de loopgraaf 'schoon te maken', dat is te zeggen de verdedigers onschadelijk te maken, zoodat ze vooral niet in den rug van de eerste golf kunnen schieten. Het eerste wat ik zie, is een lijk, half bedolven onder verscheurde zakken met aarde. Dan begin ik de loopgraaf links te volgen, met koortsachtige haast, om den verdedigers de gelegenheid niet te laten, zich te hernemen. Nauwelijks heb ik eenige meters afgelegd, als ik, een hoek omdraaiende, tegen een levenden Duitscher stoot, gewapend, evenals ik.

Goede hemel, wat was hij jong, achttien jaar misschien, en zijn groote blauwe oogen waren zoo schichtig. Het scheen mij toe dat mijn armen lam geslagen werden, bij de gedachte zoo'n jong mensch te dooden. Ik zag dat hij zijn mond opende om iets te zeggen, of om te vloeken, misschien. Dit alles duurde echter minder dan een seconde, want voordat ik het wist, stak mijn bajonet reeds in zijn buik, en had ik eenige moeite het wapen terug te trekken. Mijn eerste stoot. Nooit zal ik den blik vergeten dien hij op me vestigde, en die mij een koude rilling in den rug joeg; een blik zóó vol pijn en verdriet, en zoo vol verwijt. Hij zeide niets, zijn mond bleef open, hij bloedde niet eens, en keek me immer aan. Toen kwam er een licht waas over zijn mooie oogen, en hij zakte langzaam in elkander, zijn geweer kletterde op den grond.

Alsof de duivel me op de hielen zat, zoo rende ik weg, zonder om te durven kijken, een moordenaar gelijk. Mijn hart sloeg als een trommel en ik hijgde, buiten adem, toen ik twee kameraden ontmoette, die uit een onderaardsch hol te voorschijn kwamen. Den tweeden onderscheidde ik niet goed in het halfdonkere gat. Maar de eerste droop van het bloed, zijn eigen bloed ook, want hij had zijn muts verloren, en zijn haren waren rood en kleefden tezamen. In zijn linkerhand hield hij een revolver, in de rechter een slagersmes. Ik kwam op adem, en de ontmoeting gaf mij een zucht van verlichting. - Kom, help ons een handje, jongen, er zijn er nog meer, verder op. Schrijf jullie me gauw. Ik begin me te vervelen.

*Weest allen hartelijk omhelsd door jullie
ARTHUR"*

Tot zover deze aangrijpende brief.

De messen van Fritz. Van 15 tot en met 20 juli worden een heleboel mensen uitgenodigd op het bureel van de Duitse burgerlijke commissaris. Eugeen Waterschoot vertelt in zijn dagboek: "De Duitschers in de Kempen" het volgende over de messen van Fritz: "Vóór den oorlog kwamen hier jaarlijks drie of vier Duitschers onder leiding van een chef, die algemeen gekend was onder de naam van Fritz. Zij hadden onze stad tot hoofdkwartier gekozen en van hieruit doorliepen zij alle gemeenten van den omtrek, zoogezegd om messen, scharen, zeissens, enzoverder te koopen. Op betaling werd niet nauw gelet. Men moest slechts betalen, indien het gekochte voorwerp beviel... een jaar later. Die kerels waren alzoó gansch den dag op reis en leerden alle banen en wegels kennen.

Vertrouwende in ons goed recht dacht hier niemand aan oorlog en koesterde er ook niemand de vrees dat ons bespieders zouden toegezonden worden. Toen evenwel in Augustus 1914, de Deutsche rooversbenden in ons land vielen en hier vernieling en moord brachten, kwam het vermoeden op, dat die kooplieden wel eens vermomde spioenen konden zijn, en dit vermoeden werd nog meer versterkt toen men tusschen de deutsche verkenningstroepen die hier in 't begin den omtrek onveilig maakten, dien zelfden Fritz zou herkend hebben, naar algemeen gezegd wordt.

Wat dit vermoeden nu nog meer kracht bijzette, is het feit, dat van 15 tot 20 dezer al de personen van ons arrondissement op het bureel van den Duitschen burgerlijken commissaris ontboden werden en men hen daar verzocht de messen, scharen, zeissens, enzoverder te betalen, die zij vroeger van Fritz gekocht hadden”.

Dit relaas bevestigt het vermoeden dat er voor de oorlog reeds Duitse spionage was in België onder de dekmantel van messenverkoop.

OP 11 juli 1916 merkt men te Verdun dat de Duitse druk vermindert door de gevechten aan de Somme . Door het starten van het Sommeoffensief kan Verdun, dat sedert februari 1916 onder vuur ligt op adem komen.

21 juli 1916, Belgische Nationale Feestdag: in 1915 heeft kardinaal Mercier gevraagd om een Te Deum te zingen in de kerk. Dit jaar 1916 zingt men echter een Requiem ter ere van de gesneuvelden. Verder hebben de Duitsers verordend dat er niet gemanifesteerd mag worden evenals verboden te bevlagen. Herbergen en winkels mogen niet sluiten op straffe van 6 maanden gevang en/of 20.000 mark boete.

Bij de tweede verjaardag van “De Grooten Oorlog” op 4 augustus 1916 zegt het Belgisch verzet: *“Tweede verjaardag van de oorlogsverklaring! En nog steeds zitten wij onder het juk van de bezetter. Wij lijden voortdurend, maar ons geduld is sterk en ons vertrouwen ongeschonden. De bevrijding moet komen, zij zal komen.”*

Tot zover het vierde half jaar van WOI.

In het tijdschrift nr. 83 van maart 2017 vervolgen we met de periode augustus 1916 tot en met januari 1917.

Bronvermelding:

Oorlog in België---Luc De Vos, Tom Simoens, Dave Warnier, Franky Bostyn;

Pastors berichten over de Eerste Wereldoorlog---Studium Generale;

De Duitschers te Turnhout door Eugene Waterschoot---Studium Generale;

Weelde Toen en Nu---HeE Nicolaus Poppelius;

Foto's tenzij anders vermeld: collectie HeE Nicolaus Poppelius, Luc Andries;

Voorbije Activiteiten

Ledenfeest

Zaterdag 2 juli hebben we ons ledenfeest nieuwe formule gehouden.

Nieuwe kok, andere locatie, bij mooi weer (het regende af en toe pijpenstelen) mogelijkheid om buiten te feesten en ga zo maar verder.

Bij het begin van de grote vakantie een aangenaam startpunt van deze tweemaand durende luie periode.

We werden ontvangen in een mooi aangeklede zaal met enkele attributen uit ons archief zoals een aftandse zwarte fiets, oude kandelaars en stoelen.

Het feest begon gezapig met het aperitief en enkele hapjes in het Frans heet dat “amuse gueule” en als je dat letterlijk vertaalt dan krijg je iets plezant in de mond.

Al hetgeen dat we daarna mochten verorberen was heel lekker en overvloedig.

Het was een zeer geslaagd feest waarbij het jeugdig volkje zeer graag bij aanwezig was.

Bedevaart Den Brielle en cultureel middagprogramma

De jaarlijkse bedevaart naar Den Brielle heeft zoals steeds plaats gevonden de eerste donderdag na de 21ste juli. Dit jaar was het voormiddagprogramma zoals vanouds.

Chauffeur Theo van busmaatschappij “De Stille Kempen” heeft ons met romantische beschouwingen bij de uitbreiding en de omzet van de haven van Rotterdam naar het bedevaartoord gevoerd.

We werden uitstekend ontvangen bij de kerk met koffie/thee en gebak.

Daarna heeft pastoor Pluym de mis gelezen onder de uitstekende begeleiding van het plaatselijke kerkkoor met zijn uitmuntende cantor/organist.

Na de dienst volgt er onder het zingen van het Nicolauslied (elke rechtgeaarde Weeldenaar kent dat van buiten) een processie omheen de plaats waar destijds de gruwelijkheden hebben plaatsgevonden.

Er wordt afscheid genomen bij de kerk en we togen naar Oostvoorn

waar we een snelle Nederlandse hap (3 sneetjes brood, kroket, sneetje kaas, ham en kalkoenfilet) met koffie verwerken, meer moet dat 's middags niet zijn.

We hebben geen tijd te verliezen want er ligt nog heel wat moois te wachten op ons.

Met de zachte uitleg van Theo rijden we van Zuid-Holland naar Zeeland langs de zee.

Verder gaat het langs Zierikzee en de Zeelandbrug. Zo bereiken we het meest zuidelijke eiland van Zeeland.

Hier staat ons een rasechte katholieke autochtone gids (gepensioneerd ambtenaar) op te wachten.

De reis gaat verder naar het gebied dat de naam heeft: “De Zak van Zuid-Beveland”.

Dit gebied is destijds aangelegd en ingepolderd door de monniken van de Abdij van Sint-Bavo uit Gent vandaar de naam Beveland.

Het is een prachtig natuurgebied en de overheid doet er alles aan om de natuur te beschermen.

Het landschap is niet te vergelijken met het vlakke Zeeland. Het is integendeel doorkerfd met kleine wegeltjes die omgeven zijn door hagen, bomenrijen en dijken. Daartussen liggen dan de akkers en de boomgaarden.

Even later zitten we midden tussen de Zeeuwse klederdracht met een deskundige uitleg over de kostbare handgemaakte kledij en sierraden. Dit werd zeer gesmaakt.

Na dit leerrijk intermezzo voert de plaatselijke gids ons verder langs de eindeloos groene wegeltjes naar een stevig driegangen avondmaal.

Maar zoals steeds: aan alle mooie liedjes komt een einde “und fahren wir zurück nach Hause und die Heimat”.

Dit is zeker voor herhaling vatbaar.

U noteert nu best in uw agenda om volgend jaar **donderdag 27 juli 2017** vrij te houden! Tot dan.

Winnaar Heemkunde Quiz 2016

De gelukkige winnaar is Toine Van Den Hout uit Poppel.

Toine is 96 jaar en nog goed van lijf en leden. Hij kwam zondag 10 juli afgezaakt naar het museum alwaar hij onder het genot van een kopje koffie en een babbeltje zijn prijs in ontvangst mocht nemen. Toine was vroeger werkzaam op de proefboerderij. Maar de dag dat de koning kwam had hij verlof genomen. De komst van de koning was echter een geheim. Van Parijs (Toine zijn baas) mocht tegen Toine een dag op voorhand dus niet zeggen dat de koning zou langskomen. Zo heeft Toine de jonge Boudewijn gemist. Maar je ziet loontje komt om zijn boontje en zoveel jaren later wordt Toine toch nog beloond.

Bedanking Marc Van Gorp

Na vele jaren deel uitgemaakt te hebben van het bestuur van onze Heemkunde- en Erfgoedvereniging heeft Marc aangegeven ontslagen te worden van deze bestuursfunctie.

Zoals Marc het graag had, hebben we hem op maandag 27 juni op gepaste wijze in intieme kring voor zijn jarenlange onbaatzuchtige inzet bedankt. Hierbij ontving Marc een presentje namens de kring.

Kroniek Roovertsedijk doet veel stof opwaaien

Door: Jan van Helvoirt

In de loop der geschiedenis heeft de weg tussen Beek en de grens bij Rovert verschillende benamingen gekend.

Laten we er enkele noemen: Heerbaan, Baan van Beek naar Poppel, Rovert, Weg van Beek naar Poppel, Gemeyne Straat, Weg naar Rovert, Gemene Baan, Heerbaan naar Rovert, Rovertse Straat en Grote Baan. In deze kroniek hanteren we gemakshalve de naam Roovertsedijk.

Rovert is in veel opzichten interessant.

Historisch, geografisch, militair, politiek en vooral ook toponymisch.

Over het laatste element 'voirt' lopen de meningen niet uiteen. De betekenis is ronduit 'rivierovergang'.

In de veertiende eeuw lag pal op de grens van Esbeek en Diessen *de Royenberg*.

Men legde de grens eendrachtelijk op de zandverstuiving, die voorlopig wel zou blijven liggen!

Helaas zijn de Beekse *Rooboeken* al in de zestiende eeuw verdwenen.

Hierin stonden alle percelen van de boeren exact met hun grenzen en oppervlakten beschreven!

'Roo' betekent gewoon: grens. En die heeft men vroeger heel slim midden in het riviertje de Leij gelegd, zodat daar nooit enige discussie over hoefde te komen.

Wie dat wel wil zoekt spijkers op laag water!

Hetzelfde element 'roo' gaat overigens ook schuil in het aanpalende markante gebouw 'de Rook'.

Sinds kort is de Roovertsedijk blijkbaar ook weer interessant voor de dorpspolitiek!

Johanna van Brabant raakte in 1390 op weg naar Den Bosch schijnbaar het spoor bijster toen ze in het drassige Donkven belandde.

De schatkist van deze hertogin was bijna leeg en om uit 'het financiële moeras' te geraken, verkocht zij extra massaal heidevelden of 'gemeynt'. Ook aan die van Beek!

Nu het Donkven een economisch sappige groene weide is geworden, moet de armlastige gemeente op haar beurt nu opletten om niet te verzanden in een droge bodemloze discussie met talloze wervelwinden.

Tussen Brussel en Den Bosch

Reeds in 1157 kent Beke een kapittelschool, wellicht aan het begin van de oude baan naar Rovert.

Na de stichting van de stad Den Bosch in 1185 neemt het belang van de Roovertsedijk als noord-zuid verbinding met Turnhout naar Antwerpen of Brussel via het oude Beke vrij snel toe. De huidige Vrijthof bestaat nog niet en Beke staat in die tijd op het punt vanaf het begin van de Roovertsedijk zich stroomafwaarts te verplaatsen richting de huidige Varkensmarkt. Hilvarenbeek wordt geboren.

Over de Leij te Rovert hangt reeds in 1230 een watermolen, deels op Poppels en deels op Beeks gebied.

In 1296, donderdag voor St. Michieldag, schenkt hertog Jan II het gemaal van de Rovertse Watermolen aan Jan de Bie, heer van Ravels, Weelde en Poppel. In 1307 worden de inwoners van die dorpen vrijgesteld van het onderhoud van dijken in Den Bosch en grachten rond de burcht in Antwerpen, omdat zij de Rovertse Brug onderhouden. Zie hierin het grote belang om de route vanaf Antwerpen naar het noorden toe open en berijdbaar te houden. De Bekenaren moeten wel in Antwerpen 'pionieren'.

In 1312 is Hendrick de Bie eigenaar van de Rovertse Watermolen. Bij de uitgifte van de gemeynt van Tilburg en Goirle in 1329 vormt de Rovertse Watermolen een markant grenspunt. De belangrijkste man voor Poppel en Beek en de Roovertsedijk is dan ook hertog Jan III. Samen met zijn kastelein en goede vriend Rogier van Leefdael zet hij Rovert, *Rovert ten halve stroom*, op 31 augustus 1331 letterlijk op de kaart. Dan worden de grenzen van de reeds lang bestaande woeste gronden op papier vastgelegd, als zijnde *gemeynt, vroente* of *aard*.

De huidige Markt is dan amper drie jaar oud en wordt veelal Plaetse genoemd. De nieuwe schepenbank in Beek kan vanaf het derde decennium van de veertiende eeuw haar werk gaan doen.

Hertogen laten zich gelden

In 1374 is Gijsbert Bac molenaar op de Roovertse Watermolen. De domproost van Utrecht passeert in 1395 de Roovertsedijk en doet met 24 paarden Hilvarenbeek aan om door te reizen naar Luik. De reeds genoemde hertogin Johanna van Brabant moet zich in 1396 blijkbaar ook nog met het gebied tussen de Roovertsedijk en Esbeek bemoeien. Op 31 januari schrijft zij in een oorkonde dat de kanunniken van Oirschot daar geen strobreed in de weg gelegd mogen worden tijdens het jagen ... *met hoiren perden, vogelen ende honden*. Ook moeten de naburen van het jachtgebied hen de gehele dag vrije kost bezorgen.

Haar neef hertog Anton van Brabant wordt enige jaren later ook gastvrij ontvangen. In 1400 is er al een 'tolwacht' in verband met het verkeer op Roovert. Op 11 januari 1409 passeert de Brabantse hertog vanuit Den Bosch de vrijheid Hilvarenbeek en reist na een kortstondig bezoek via Roovert door naar Brussel. Ook hertog Jan 1V van Brabant kiest uiteraard die weg. Vanuit Turnhout doorkruist hij op 18 mei 1418 Brabant, bezoekt via de Roovertsedijk Hilvarenbeek en zet zijn weg voort naar Den Bosch.

Zondagsschilder en tekenaar Willy van Rooij uit Goirle in 1925 bij de Roovertse Brug

Rector Jan van Rysen, meester in de vrije kunsten en als eerste gepromoveerd aan de nieuwe universiteit van Leuven, geeft in 1433 de grote *St. Agathahoeve* met beemden en wouwers in het Klein Loo aan de Roovertsedijk in erfpacht aan Dierck van den Langencruijs voor 12 mud en 11½ loopse rogge Beekse maat. Jan zelf woont niet in Beek, maar is in Leuven en Heidelberg hoogleraar in het kanonieke recht. Keizer Maximiliaan verblijft op 26 september 1508 in Hilvarenbeek, wanneer hij op weg is naar de noordelijke Brabantse stad om die te helpen verdedigen tegen de Geldersen. De kinderen van Jan Sleddens, voormalig schepen in Antwerpen, verkopen in 1530 huis en hof geheten *de Rovoert* aan Claes Henrick van Spreeuwel. Wanneer Maarten van Rossum Beek in 1542 en 1543 plundert, valt het doorgaand verkeer bijna geheel stil. In 1547 trekt de koningin-regentes met haar gevolg langs Beek.

Bartholomeus van Wytfliet, wiens vader 'doctoer in de medicijnen' is, mag sinds 1551 'ten eeuwige dagen' over het erf rijden van Bertram Goyaerts Buntten om zijn *Watermolen op Rovoert* te bereiken. Jan van Tulder krijgt op 26 november 1553 de Roovertse Watermolen in bezit. In 1556 staat buiten de dorpskom, aan de baan naar Roovert, nog een Lasarije. Het is een leprozenhuisje en wordt ook wel *het Lasarus Huysken* genoemd.

De Spaanse legeraanvoerder 'Houtepen' bereikt in 1573 Beek en maakt er zijn kwartier.

In 1574 komen de Fransen via Rooverth brandschattend Beek binnen gevallen. Adriaen Claessen Woestenborch alias Moonen woont in 1580 aan de baan naar Rooverth aan *het Cleyn Loo* achter 'Dyseren Cruys'.

In de voorbereiding van het beleg op Breda in 1581 logeren de Spanjaarden in Hilvarenbeek.

Uit veiligheid vertrekt op 23 oktober 1585 een groep Beekse voerlui gezamenlijk met lieden uit Den Bosch, Oisterwijk, Tilburg, Gestel en Diessen via de Rooverthsedijk naar Antwerpen. Na de val van Antwerpen in 1585 wordt de Baan naar Beek volledig geblokkeerd. Claes Bartholomeus van Weelde bezit 1618 *de Steene Camer* voorheen 'den Cooldriesch' geheten, liggend tegenover het IJseren Cruys aan de baan naar Rooverth aan het eind van het Klein Loo.

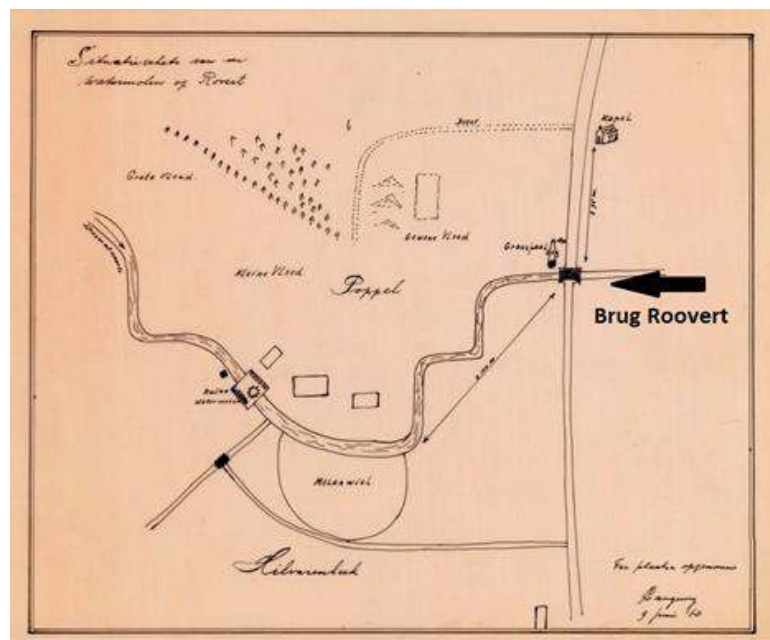
Spanjaarden te laat in Den Bosch

Op 13 juni 1629 spoedt graaf Hendrik van den Berg zich, met een reusachtig ontzettingsleger van 30.000 man en gigantisch veel rollend oorlogstuig, via de Rooverthsedijk van Poppel naar Beek en Oisterwijk om de belegering van Den Bosch door Frederik Hendrik ongedaan te maken. Helaas: hij komt te laat. De Beekse kanunniken verlaten in 1629 op hun beurt 'in refugie' Hilvarenbeek met de staart tussen de benen. Via de Rooverthsedijk moeten zij noodgedwongen in de zuidelijke katholieke Spaanse Nederlanden hun toevlucht gaan zoeken.

Groot tumult op de Rooverthsedijk in 1637 wanneer de watermolen op Rooverth van Jan Bartholomeus van Tulder afbrandt. Vader Bartholomeus komt tot overmaat van ramp om bij het vellen van een boom voor de wederopbouw. In 1639 worden voerlieden en boterkramers uit Beek en Diessen op de heide tussen Rooverth en Beek aangehouden en wordt hun boter afgenomen, doch opgetrommelde Bekenaren zetten heldhaftig de soldaten in Beek vast.

Al vanaf 1643 functioneert de grenskerk op Spaans gebied op Rooverth en komen de talloze Bekenaren over de lange zandweg om aan hun 'roomse plicht' te voldoen. Begin 1648 handelt Jan Daniels Wolsack nog via Rooverth in vlas en linnen met Antwerpen. In 1650 ligt er bij de grens op Rooverth nog een 'blauwe Kei'. Tussen deze stenen paal en de haalboom op de oude Tulderhoeve ligt vanouds de grens van de vroenten of gemeeynten. Iedereen dient zijn grenzen te kennen! Servaes Middegaels brengt in 1652 wekelijks uit Antwerpen glas mee voor de Beekse 'glasmaker' Jan Daniels van Empel.

De Rooverthse molenaarsvrouw wordt in 1656 door Spaanse ruiters ontvoerd ten behoeve van een groot losgeld. In hetzelfde jaar rijdt Wouter Beersmans als vicaris met zijn sjees behoedzaam over de Rooverthsedijk om in het gehucht op de grens van de Noordelijke en Zuidelijke Nederlanden voor de Beekse goedgelovige katholieken de mis op te dragen. Bekenaar Jan Beerwinckel is in 1658 organist in die Rooverthse Grenskerk, juist rechts voorbij de brug. Cornelia van de Castele te Brussel, vriendin van de Beekse priesters Mathias en Servaes Middegaels, schenkt in 1660 schijnheilig doch minzaam 100 gulden aan de Rooverthse schuilkerk.

Schets van een plattegrond met de brug over de Leij, scheidslinje tussen Nederland en België.

Links lag een watermolen, met molenwiel. Die verdieping is nog zichtbaar in het landschap.

Messcherp gevecht op de Rooversdijk

Kommies Hendrick Pannekoeck vraagt vergeefs aan de schepenen of 'het licentkantoor' vanuit de Beekse Paardenstraat verplaatst mag worden naar een locatie bij de Roovertse Brug. In 1662 koopt Wouter Mathijssen twee gebinten in een huis aan het Klein Loo aan de noordkant van de Gemeyne Straat of 'Weg naar Roovert'.

De Antwerpse drukker Moretus passeert in 1668 'lankx seer moeylycke wegen' over de Roovertse Dijk opgelucht Hilvarenbeek. In die tijd is de dijk nog niet kaarsrecht en moet men kort na het Klein Loo nog zuidelijk, nog voor het Groot Ven, om een groot drassig ven gebied heenrijden, dat later wordt ingepolderd.

Een groep Franse soldaten buigt in het rampjaar 1672 vanaf Roovert eerder af naar het zuiden en plundert de Tulderhoeve. Bartel van Tuldel bouwt in 1677 een volrad aan de Roovertse Watermolen, zodat de molen voortaan ook lakens kan vullen of vervilten.

Op zondag 3 november 1680 hebben Bastiaen Verschuieren en mr. chirurgijn Francois flink wat woorden 'in het Frans' in herberg de Rook. Op het heetst van de discussie wordt de chirurgijn met een mes gestoken, maar hij kan zich zelf op tijd verbinden. In maart 1681 slaat de kar met vlas van molenaar Bartel Janse van Tulder midden op de Roovertse Brug om: ligt de buit nu op Spaans of op Hollands gebied!

De Beekse president vergadert in het voorjaar van 1682 's morgens om zes uur met twee schepenen ter plaatse bij de Laserije aan de Rooversdijk over *het beslegten der wegen*.

Op 29 juni 1683 wordt een vondeling aangetroffen op de Roovertse Dijk. Als zoon van Jan van de Pas uit Haaren krijgt hij Peter van Dijck als naam.

In 1684 gebieden de Beekse schepenen dat niemand meer met paard en kar over de Dijk naar Roovert mag rijden tussen de Laserije en Roovert *op peene van 4 gulden 10 stuiver*. Jan Marten Melis op Roovert krijgt in 1688 ondersteuning uit de Beekse armenkas. Corstiaen de With steekt Hendrick Rijsbosch op de Roovertse Dijk in hetzelfde jaar met een mes in zijn rug en takelt hem met een riek zo zwaar toe dat hij dood neerstort.

Men heeft onenigheid over het betalen van enkele hopen turf!

Boeren, handelaren, vorsten en legers trokken eeuwenlang over onverharde wegen

Twee Franse plunderingen binnen zes jaar

De hoeve van de heer advocaat Coolen te Rooverth is in 1692 compleet tot ruïne vervallen en de Beekse deurwaarder Christiaan van Delft verkoopt even later een erf te Rooverth, groot drie loopse. De rentmeester van de Tafel van de Heilige Geest, de Bekenaar Willem van Tilborch, verkoopt aan Jacobus van de Kerkhoven in 1694 'een erfken daer het hysken op gestaan heeft' genaamd *de Laserije* aan het Cleyne Loo. De vader van Jacobus Daniel van Warry wordt in 1694 te Rooverth 'levende geleenbrakt'. De Kommies van de Grote Brabantse Swijgende Landtol Francis Fabri houdt in november 1696 molenaar Cornelis Huysman uit Goirle, komende uit Rooverth, bij *de Hoolrijth* aan en wordt even verderop bij *het IJseren Cruys* aan de Rooverthsedijk met een houweel mishandeld.

De Beekse president-schepen, de schoenmaker Cornelis Bruers, vlucht in 1698 vanwege onder andere doodslag op zijn collega schepen Van Laarhoven, via Rooverth naar Poppel. Inzet is niet onenigheid over dijk aanleg, maar gekibbel over belasting! Maar liefst 800 ruiters kamperen in 1700 hoog en droog op de heide tussen Rooverth en Beek. In 1701 vindt er een 'belijding' plaats, een soort inspectie bij verkoop van onroerend goed, van de boerderij/brouwerij de Rook van Diessen naar Johan Sweens. In 1702 stormen de Fransen met veel machtsvertoon over de Rooverthsedijk om Beek, maar vooral ook Diessen, te plunderen. Geertruij van Raeck erft in 1707 de Rooverthse Hoef, de latere Fruithoef.

Op 17 november 1708 komt een patrouille van Franse ruiters via een razendsnelle actie Beek binnenvallen via Rooverth. Tussen 12.00 en 15.00 uur worden de Dekanij, de aloude omgrachte woning van de deken, en nog ruim twintig huizen in brand gestoken terwijl de rest geplunderd wordt. Deze actie is een geplande vergelding vanwege verwoestingen door de Hollanders gepleegd bij Namen in de Ardennen. Het eerste dorp over de grens zal geplunderd worden. En dat is Beek aan de oude Baan van Turnhout naar Den Bosch.

Elisabeth Bastiaan van Poppel te Antwerpen verkoopt in 1711 een Nieuw Erf noord de Rooverthse Dijk of 'Gemene Baan'. Deze voormalige gronden uit de gemeynt brengen het armlastige Beek extra geld op.

Huybert van Diessen wordt op 3e Kerstdag 1712 op de Rooverthse Dijk, *gaende naar de kerck tot Rooverth*, aangerand door Jan Baptist van de Graaf en met een knots 'peers en bont' geslagen.

Beekse jeugd leert lezen in Rooverth

Het dorpsbestuur laat het brugske op de baan naar Rooverth op het Klein Loo in 1713 repareren.

De brug 'over de bergen' tegenover *het Groot Ven* wordt in 1717 opnieuw belegd met 'besaeghde plancken' door de timmerman Corstiaan van Hoof en op 12 oktober van dat jaar worden er timmerwerkzaamheden verricht op 'het schooltje' aan *de Straet*. De Brusselse koopman Guiliam de Kort wordt onderweg naar Rooverth in 1719 zeer slecht behandeld door de Beekse tollenaar Francis van Eynthoven uit de Paardenstraat.

Diezelfde Francis van Eynthoven visiteert bij de herberg van Adriaan Coppens op Rooverth in juli 1720 'een hopkar met een lanteren' van een passant. Laureys Marten Ancems van de Kleine Hoef, schiet op 1 augustus 1724 een wolf tussen Gorp en Rooverth en biedt die de Beekse schepenen aan! Deze broodjager zal bijna driehonderd jaar later een of andere politieke Beekse malloot toch niet onverholen op een lumineus idee brengen?

Schoolmeester Paulus Smulders onderricht in 1725 de Beekse kinderen in het 'grens schooltje' op Rooverth.

Net over de Rooverthse Brug ligt dan nog links een driehoekig veld, omgeven door zandwegen en de Leij: het gemeyntje van Rooverth met kerkje, schooltje, schoolhuis, watermolen en bierbrouwerij!

Samen met de dijk er naartoe vormt het een groot monument.

Berbel van Tulder, gehuwd met Wilbort van Gijssel uit Diessen, bezit de Rooverthse Watermolen en verhuurt herberg de Rook in 1728.

Hendrina Wijten laat in 1733 de Polder aan de Rooverthse Dijk na met een oppervlakte van 2½ loopse.

Op 1 mei 1736 schiet Henrick Adriaen Bartholomeus uit Gorp dwars door het huis de Rook van herbergier Jan van Hees bij 'het geschonken kinneken bier voor het oprichten van de Meiboom'.

Alegonda Wijten verkoopt in 1744 de Polder aan de Rooverthse Dijk, groot 2½ loopse 'rontsom in de vroente'.

De Beekse smid Hendrik Walschots komt in 1746 opdruiven om de brug op Rooverth te repareren.

Dominee Keuchenius vlucht in 1746 voor de Fransen tijdens de Oostenrijkse successie-oorlog naar Den Bosch, waar zijn vrouw Emilia Neomagus veilig kan bevallen van hun dochter Margaretha.

Voorheen het oude gemeeyntje met daar omheen kerkje, schooltje, brouwerij, herberg en woningen

Herberg De Rook aan de Rooverstebaan, achterzijde. Foto uit het midden van de 20^e eeuw.
Het kruis links op de buitenmuur is aangebracht om het onheil buiten te houden.

Dood en geboorte op weg naar Roover

Op 24 november 1748 wordt bij Roover op de weg naar de Tulderhoeve 'een dode in opvallende kledij' gevonden, die volgens de chirurgijn door een 'hartfanck' is omgekomen. Op 17 januari 1749 wordt het bastaard kind van Hendrina van Gorp, verwekt door Cornelis Cornelis Moonen, op de stuiterende hoogkar op de Rooverse Dijk geboren. De Beekse timmerman Jan Peters beurt twee gulden voor de zoveelste reparatie aan de Rooverse Brug. Op 9 april 1757 komt de predikheer Jacobus van de Kerkhof vanuit Mechelen met zijn karretje naar Beek afgereisd, om er zijn jaarlijkse sermoen te houden.

Adriaen Huygens wordt in 1761 voor een gedeelte eigenaar van de oliemolen en de brouwerij te Roover door verkoop van de familie Van Gijsel. Daarom vindt er een belijding van de oliemolen en brouwerij plaats in 1762, waarna het 'waterrat, de brug, de wateras en de slagbank' vernieuwd moeten worden. Het betreft nu dus een slagmolen. Huybert van Gijsel wordt in dat jaar beboet omdat de schoorsteen van zijn bakhuis op Roover stuk is en Cornelis van Raak moet, vanwege brandgevaar, de oude mantel van de oven met stro vervangen. Cornelis Bles legt in 1763 een nieuwe dijk aan tussen de Rooverse Dijk vanaf Roover naar Gorp richting het Leenhofke, waarna boer Hendrik Hakkens uit Gorp uit protest woest 'een grip' graaft dwars over die weg! In 1764 wordt de brug op de Rooverse Dijk nog maar weer eens gerepareerd.

Met 30.000 man over de Heerbaan

Paulus van Poppel boert in 1773 met Maria Wouter Brokken op Roover, bij wie twee koeien gestolen worden. In de herberg van genoemde Van Poppel wordt in januari 1774 ingebroken en men steelt geld en kleding. Arnoldus Pijnenburg wordt even later beboet omdat de wal in 'de hage' in 'de Roovertsche Straet' niet is opgeschoten. Huybert van Esch krijgt opdracht om in 1777 de brug op de Rooverse Dijk opnieuw op te maken. Vanwege langdurige regenval wordt de schouw van 'de dijk van Beek op Poppel' uitgesteld tot half mei 1780, doordat *het water in menigte in lagere plaatsen versamelt een buitengewone course neemt en over den weg heen stroomt*.

Franciscus Xaverius de Pestre, een rijke inwoner van Brussel, koopt in 1781 de oliemolen en brouwerij te Roover. Catharina Laurens de Grave laat in 1783 een boerderij groot 24 loopse na op het Klein Loo zuid de 'Herbaan naar Roover'.

Hendrikus Leemans, de Beekse timmerman, lapt in 1784 weer de brug op de Rooverse Dijk op.

In 1786 gebiedt de Staten Generaal dat bij hevige regenval 'de schutsberden' bij de Rooverse Watermolen moeten worden opengetrokken.

Een groep Frans sprekende schurken steken in 1787 de Rooverse Brug over en beroven brutaal de Tulderhoeve. Een gedeelte van de Beekse jacht loopt in 1788 vanaf 'de Groene Jager' in de Paardenstraat door de Wouwerstraat over de Roovertsedijk, door de Heide, over de Bunt, scheidende op de Hollandsche Straat, door de Voort tot weer aan de Groene Jager.

Begin 1794 begint de landmeter met de 'Opmetingen der landerijen' bij Roover als voorbereiding op het latere Kadaster.

Op 27 augustus 1794 valt het Franse leger onder leiding van generaal Pichegru en legeraanvoerder Daendels wederom Nederland binnen. Eigenlijk wandelt men vanuit Poppel via de Roovertsedijk zonder tegenstand zo de Markt van Hilvarenbeek op. Hierbij worden ze nog te hulp geschoten door vriendelijke Bekenaren, die best wel iets willen verdienen en wagens repareren! Zelfs de hele kerk wordt ontruimd en van de banken worden kribben voor de paarden gemaakt. Bivakkeren moet men elders doen.

Op de heide tussen Diessen, Beek en De Biest wordt een gigantisch kampement ingericht voordat men optrekt naar Den Bosch. Maar eerst moet nog de nodige drank ingeslagen worden bij Herberg De Valk ten zuiden van de Beekse kerk. Ik vermoed dat de Fransen kort daarna zijn begonnen met het 'rechttrekken van de baan tussen het Klein Loo en de huidige bosrand'.

En dat doen ze niet 'met de Franse slag': het wordt een dijk van een monument!

Meereizende Gerrit Paape laat ons helaas hierover geen verslag na.

Voormalige boerderij van familie Sas.

Deze boerderij stond bijna aan de oevers van de Leij, aan Nederlandse kant.

Ook hier een kruis op de muur om boze geesten te weren. Omstreeks 1925. Er is dan nog geen bos op Roover.

Vier bruggen op drassige dijk

In februari 1796 wordt er weer in de herberg van Paulus van Poppel op Roover ingebroken.

Peter Anthony Wijten erft het Nieuw Erf met 'Plantsoen Bosch' groot 2½ loopse zuid de Roovertsedijk.

In 1801 krijgt de Roovertsedijk 'nieuwe handwijzers' en worden de 1^e, 2^e en 3^e brug bekleed met nieuwe planken, die men 'scheel' noemt.

De vierde brug, de oude Rooverse Brug, onderhouden Beek en Poppel uiteraard samen.

Schepen Cornelis Naaijken verkoopt in 1803 een perceel heide aan de Roovertsedijk groot 4 loopse 27 roede oost een weg en dezelfde schepen verkoopt een Voorhoofd, stroken gemeentegrond, aan die Rooverse Dijk.

Hendrik Jan van Gestel erft in 1805 een boerderij zuid de 'Straat naar Roover' en west de kinderen van orgelmaker Van Hirtum. In februari 1805 worden links en rechts aan de Roovertsedijk 100 eiken en 400 berken aangeplant *twelke weinig oplevert als alleen tot sieraad voor de dijk!*

In 1806 arriveert elke zaterdagmiddag een 'tourkar' bij de Gouden Leeuw vanuit Den Bosch naar Turnhout, om 's maandags 's avonds via de Roovertsedijk weer terug komend in Beek te overnachten.

De volgende morgen gaat de reis terug naar Den Bosch.

Op 9 juli 1807 is er een grote klopjacht op Roover op een bende baanstromers en smokkelaars.

Voerman Andries Keulen beschrijft de Roovertsedijk of 'Groote Baan' in 1816: dat die 'vaak bij regenachtig weer onbruikbaar is en dikwijls met groot gevaar gepasseerd moet worden'.

Emanuel van Gestel houdt in 1820 een publieke verkoping van de 'Genever Branderij' op Roover met huis, stal, schuur en bierbrouwerij. Graaf Gijsbert Jacob van Hogendorp, grootgrondbezitter in Alphen, Goirle en Poppel, neemt in 1824 het initiatief tot verbetering van de weg van Poppel naar Hilvarenbeek. Adriaan van Rooy bezit in 1825 het Nieuw Erf aan de Roovertsedijk, west en noord de heide.

Koning Willem I passeert op 25 juni 1829 Roover bij zijn laatste bezoek aan Brussel.

Wellicht is de knik in de Rooversdijk na de inval van de Fransen in 1794 rechtgetrokken

Rooversse Brug ingestort in 1869

De Nederlandse troepen passeren tijdens de Tiendaagse Veldtocht 's morgens vroeg vanuit Oisterwijk en Hilvarenbeek op 34 augustus 1830 de Rooversse Brug. In 1839 laat de gemeente de Rooversdijk weer een keer herstellen en Beek wordt op 19 april opnieuw een 'grensdorp'. De gietijzeren 'grenspaal 209' wordt op 18 augustus 1843 bij de Rooversse Brug geplaatst. De timmerman Josephus Heeren uit de Wouwerstraat bouwt in 1845 'een schuur aan de Roovers ten dienste van grenskantoor'.

In 1850 komt men met het plan om tussen Hilvarenbeek, vanaf de Koestraat, en Poppel een nieuwe dijk aan te leggen. De geplande nieuwe weg tussen Turnhout en Tilburg via Hilvarenbeek, ten zuiden van de Rooversdijk, gaat echter niet door. Wel in 1854 over Goirle! Op 8 oktober 1855 verhuist het houten expeditiekantoor op Roovers naar Goirle. Secretaris Anthony van Lommel verkoopt in 1859 hout op stam bij de Poppelsche Wacht, een relict uit de Tiendaagse Veldtocht. In hetzelfde jaar wordt de watermolen afgebroken.

In augustus 1867 wordt, *na ene aanhoudende morning onder de ingezetenen*, behalve de Koestraat ook de Wouwerstraat in de kom beklinderd, straten die *bij regenachtig weer schier onbruikbaar zijn*. 'De Baan van Poppel naar Beek' van het Marktveld tot de scheiding met sectie H, is in 1869 1638 meter lang. 'De Weg van Beek naar Poppel' loopt in 1869 langs het Groot Ven tot de Rivier de Leij op de scheiding met Poppel. De houten Rooversse Brug over de Leij is in 1869 4 meter breed en 4,5 meter lang. Het Beekse gedeelte is in dat jaar geheel ingestort en de passage is gestremd. De Weg van Beek naar Roovers is in 1870 vanaf het Marktveld tot D-993 met klinkers bestraat, lang 4218 meter met 'drie stenen duikers' en 'een stenen heul'.

Notaris Emile Huijsmans verkoopt in 1890 'hout op stam' aan de Rooversdijk en in 1894 brengt hij heideplaggen publiek aan de man. Vanaf 1903 wordt de Rooversse Heide ontgonnen en opgeplant.

Verbetering 'Historische Heerlijke Heerbaan' in 2016 gewenst

Twee Beekse wethouders bezoeken op 22 november 1900 een vergadering in Baarle-Nassau waar de plannen voor 'een internationale keiweg' van Baarle-Nassau-Poppel-Roovers-Hilvarenbeek besproken worden.

Bij een eventuele totstandkoming van keiweg wordt op 18 maart 1901 als richting aangenomen 'vanaf de kom door de Wouwerstraat en verder over den Rooverschen Dijk tot de grens van België'.

In 1913 weigert de Beekse wethouder halsstarrig strookjes grond langs de Rooversdijk aan haar inwoners te verkopen, met het oog op 'het leggen van een harde weg'.

In november 1914 komen talloze Belgische vluchtelingen via Roovers naar Hilvarenbeek, worden daar door boeren en burgers opgevangen en vinden er werk. Daar de grens met België te rafelig is, komt er geen elektrische draad dwars over de Rooversdijk. Wel wordt de grens bij Roovers door zes Uhlanen uit het Duitse leger met gewoon prikkeldraad versperd.

Twaalf smokkelaars worden in 1916 op Rooverthoofd aangehouden met 'zeep, spek en sigaren'.
In 1918 zijn drie smokkelaars de klos met 'zeep en chocolade'. Een heidebrand op Rooverthoofd wordt in 1921 op tijd geblust. In 1927 wordt het gedeelte naar Poppel vanaf de Wouwerstraat tot de Gorpse Dijk verhard met straatklinkers en de zes boeren van het Klein Loo schieten de gemeente financieel te hulp door de helft te betalen. Boerderij de Rook van de familie Heerebeek brandt in 1929 geheel uit.
In 1934 wordt op Rooverthoofd een gevangen vos met 'knuppelslagen' afgemaakt.
De enige 'keiharde verbinding' tussen Beek-Zuid en Poppel wordt in 1935 opgebroken en geruimd.
Het is de tramlijn naar Esbeek, gemaakt uit 13% mangaanstaal.
Enkele otters worden in 1936 op Rooverthoofd gevangen, hetgeen ook wordt afgedaan met de opmerking: een hele mooie opruiming!
Op 12 mei 1940 trekken de Fransen zich vanuit Hilvarenbeek terug via de Rooverthoofd dijk naar Poppel.
De Duitse opmars gaat dan via Rooverthoofd bliksemsnel door.
Simon van Luijk woont in 1944 in de Rooverthoofd Hoef en overlijdt na een trap op een landmijn.
Het Beekse college trekt in 1999 30.000 gulden uit voor onderzoek naar de verharding van de Rooverthoofd dijk.

Bij de Rooverthoofd Brug worden op 17 juli 2011 binnen een harmonieuze samenwerking tussen de gemeente Hilvarenbeek, de gemeente Ravels, de Beekse Heemkundige Kring Ioannes Goropius Becanus en de Heemkundige Kring Nicolaus Poppelius uit Poppel/Weelde/Ravels twee infoborden over dit markante gehuchtje onthuld. De Beekse wethouder maakt daarbij onverschrokken van de gelegenheid gebruik om met hilarische woorden de vurige wens uit te spreken dat de Beekse inwoners toch vooral meer van hun eigen historie te weten dienen te komen! Dat heb ik in mijn oren geknoopt.
Enkele jaren geleden ontdekte men in het Algemeen Rijksarchief te Brussel een oude reiskaart, die weleer de route aangaf tussen de Heerlijkheid Hilvarenbeek en de stad Lier. Na lang speuren vonden we de oude route van de Beekse kanunniken en andere reizigers terug. Op zaterdag 26 september 2015 verlieten we enigszins weemoedig via de Rooverthoofd dijk ons vertrouwde Beek om de unieke historische 'Lierse Ommegang' te bezoeken. Op zondag 27 september bereikten we in de schemering, via het met witte paaltjes verlichte geasfalteerde fietspad, veilig en opgeruimd de Vrijheid Hilvarenbeek als betrof het een 'Blijde Inkomste'!

Prof. Dr. Arnoud-Jan A. Bijsterveld, hoogleraar cultuur in Brabant, las deze kroniek eerder en kwam tot de volgende conclusie, waarmee alle cultuur minnende Bekenaren het volmondig eens zullen zijn: "Het is een uniek feit dat de oeroude verbindingsweg tussen Hilvarenbeek en Poppel, waarover eeuwenlang boeren, handelaren, reizigers, legers en vorsten van de ene naar de andere plaats trokken, nog altijd onverhard is. Het laat zo tot op de dag van vandaag zien hoe men in Brabant van oudsher over zand- en grindpaden van hot naar her is getrokken. Het is aan de plaatselijke politiek om uit te maken of deze unieke situatie blijft bestaan of dat de weg door verharding er een wordt als alle andere."

Bron: Tijdschrift "TUSSEN PARADIJS EN TOEKOMST", NR. 99 MEI 2016, Heemkundekring Hilvarenbeek

Rooverthoofd brug

**Heemkunde- en Erfgoedvereniging
Nicolaus Poppelius
vzw**

BESTUUR:

Voorzitter:	Luc Andries, Pastoor Coolsstraat 15, 2382 Ravels	0474 97 17 27
Secretaris:	Rina van der Vloet, Mierdsedijk 70, 2382 Ravels	014 655588
Penningmeester:	Ries van der Linden, Tilburgseweg 75, 2382 Ravels	014 478066
Leden:	Ad Rens, Klein Goorbeek 2, 2382 Ravels	014 659958
	Andre Van Gils, Steenweg op Weelde 118, 2382 Ravels	014 656893
	Bas Van Haeren, Deenackers 1, 2381 Ravels	014 699126
	Mieke Van Hauteghem, Schatrijt 2, 2382 Ravels	014 687332
	Magda Vloemans, Turnhoutseweg 2, 2381 Ravels	014 655156
	Marinus Willems, Weeldestraat 154, 2381 Ravels	014 655728
	Cis Vissers, Lindenlaan 8, 2382 Ravels	014 656750

REDACTIEADRES:

Bas Van Haeren, Deenackers 1, 2381 Weelde, 014 699126

bas.van.haeren@skynet.be

Voor informatie in verband met de inhoud van dit tijdschrift,

de vormgeving of verschenen teksten kunt u steeds terecht op het redactieadres.

Wenst u een tekst of een idee voor publicatie aan te bieden, dan kunt u dit ook doen via een bestuurslid.

(Iedere auteur is verantwoordelijk voor de ingestuurde werken.)

CONTACTGEGEVENS:

Adres: Heemkunde- en Erfgoedvereniging Nicolaus Poppelius vzw, Dorp 64, 2382 Ravels-Poppel

Bankrelatie:

Rekeningnummer: 733-3522204-67

IBAN: BE93 7333 5222 0467

BIC code: KREDBEBB

Museum: Heemkundemuseum "Het Kaske", Dorp 64 te 2382 Poppel,

is open elke tweede zondag van de maand van 14u. tot 17 uur.

In december, januari en februari is het museum gesloten.

Wel zijn er in deze wintermaanden bezoeken mogelijk op afspraak.

Groepsbezoeken kunnen aangevraagd worden via het reserveringsformulier

dat u kunt vinden op onze website.

Aanvragen kunnen natuurlijk ook gedaan worden per brief (zie hierboven voor het adres).

Archief- en Documentatiecentrum: Bredaseweg 46, 2381 Weelde-Station

Te bezoeken na afspraak: voorzitter@nicolaus-poppelius.be

Website: <http://nicolaus-poppelius.be>

Facebook: www.facebook.com/NicolausPoppelius

Willem Paulussen

Louis Schats

Frans Slegers

Ria Verheyen

Mark Vermeeren

Laurent Woestenburg